

Warszawa, 11-04-2024 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

BPK.519.89.2014.MP

**Pani
Izabela Leszczyna
Minister Zdrowia
via e-PUAP**

Szanowna Pani Minister

Rzecznik Praw Obywatelskich od lat prowadzi sprawę wprowadzenia do obrotu prawnego przepisów regulujących materię stwierdzania, dokumentowania i rejestrowania zgonów, aby wykluczyć sygnalizowane w skargach sytuacje, że niekiedy zwłoki pozostawały w miejscu publicznym przez kilka godzin - do czasu przybycia prywatnego przedsiębiorstwa, któremu powiat powierzył obowiązki wynikające z art. 13 ust.1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2023, poz. 887 ze zm.).

Rzecznik na przestrzeni ostatnich 13 lat wskazywał na ów problem, zwracając się do kolejnych ministrów właściwych do spraw zdrowia o podjęcie działań legislacyjnych, gdyż przepisy dotyczące zasad stwierdzania zgonu i jego przyczyny, jak i inne materie objęte ustawą o cmentarzach i chowaniu zmarłych, z uwagi na jej archaiczność, wymagają zasadniczej zmiany. Zagadnienia te, pomimo wielu wystąpień Rzecznika, nie zostały dotychczas uregulowane w sposób właściwy.

Pierwsze wystąpienie Rzecznik Praw Obywatelskich wystosował w tej sprawie do Ministra Zdrowia dnia 26 października 2011 r. (znak: RPO-665691-XVIII/10/MP), a w udzielonej odpowiedzi z dnia 22 listopada 2011 r. Podsekretarz Stanu w

Ministerstwie Zdrowia podzielił stanowisko Rzecznika, co do konieczności zmiany przepisów.

Kolejne wystąpienia i zapytania o stan prac legislacyjnych kierowane przez Rzecznika Praw Obywatelskich, to pisma z dnia: 15 maja 2014 r., 23 grudnia 2015 r., 13 lutego 2017 r., 21 grudnia 2017 r. (wszystkie o znaku: BPK.519.89.2014).

W odpowiedzi na wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 21 grudnia 2017 r. Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia w piśmie z dnia 9 stycznia 2018 r. (znak: ZMP.073.1.2018) poinformował o prowadzeniu wewnętrznych prac nad projektem ustawy mającym na celu wprowadzenie rozwiązań systemowych w zakresie spraw dotyczących stwierdzenia, dokumentowania i rejestracji zgonów.

Jako podstawowy cel projektowanej ustawy określono konieczność uregulowania zagadnień dotyczących stwierdzania zgonu i wydawania karty zgonu objętych przepisami ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych, które nie uwzględniają m.in. aspektów wynikających ze zmian zaistniałych w systemie ochrony zdrowia. Rekomendowano wprowadzenie rozwiązań prawnych umożliwiających m.in. funkcjonowanie „koronera”.

Jednakże zapowiadane zmiany przepisów nie zostały przeprowadzone, stąd w dniu 8 czerwca 2021 r. Rzecznik wystosował do Ministra Zdrowia kolejne wystąpienie z pytaniem o stan prac legislacyjnych nad projektem ustawy o stwierdzaniu, dokumentowaniu i rejestracji zgonów. W odpowiedzi z dnia 1 lipca 2021r. (znak: ZPM.051.576.2021) Sekretarz Stanu w Ministerstwie Zdrowia poinformował, że w związku z sygnalizowanymi problemami związanymi ze stwierdzaniem zgonów, Prezes Rady Ministrów powołał Pełnomocnika do spraw reformy regulacji administracyjnych związanych z ruchem naturalnym ludności i ochrony miejsc pamięci¹. Pełnomocnik Prezesa Rady Ministrów został upoważniony do opracowania projektów dokumentów rządowych, w tym projektów aktów normatywnych, objętych zakresem swojego działania, a także do prowadzenia prac legislacyjnych w tym zakresie. Zapewniono także o trwających pracach międzyresortowych, których kluczowym celem była reforma procedur związanych ze stwierdzaniem zgonu. W ramach tych działań powstały projekty: ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych (numer w wykazie prac

---

¹ Zarządzenie nr 9 Prezesa Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2021r. w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Prezesa Rady Ministrów do spraw reformy regulacji administracyjnych związanych z ruchem naturalnym ludności i ochrony miejsc pamięci.

legislacyjnych rządu - UD278) oraz ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o cmentarzach i chowaniu zmarłych (numer w wykazie prac legislacyjnych rządu - UD277), które Kancelaria Prezesa Rady Ministrów przekazała do uzgodnień, opiniowania i konsultacji publicznych.

W wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pojawiły się założenia projektu ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych (UD278). Termin przyjęcia projektu przez Radę Ministrów został zaplanowany na III kwartał 2021 r.²

Rzecznik śledził zapowiedzi kolejnych terminów przyjęcia projektu i wejścia w życie nowej ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych (UD278). Terminy te były jednak przesuwane i żaden nie został dotrzymany.

W wystąpieniu z dnia 10 sierpnia 2023 r. Rzecznik ponowił pytanie skierowane do Ministra Zdrowia o stan prac legislacyjnych nad projektem ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych (nr UD278). Wystąpienie to pozostało jednak bez odpowiedzi. Natomiast wspomniany projekt ustawy ostatecznie nie trafił pod obrady Sejmu i nie został uchwalony, mimo, że planowany termin przyjęcia projektu przez Radę Ministrów określono na III kwartał 2023r³.

Mając na uwadze powyższe – działając na podstawie art.16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2023 r., poz.1058) - zwracam się do Pani Minister o podjęcie działań legislacyjnych w celu definitywnego rozwiązania problemu przedstawianego w minionych latach przez Rzecznika.

Z poważaniem

Stanisław Trociuk

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

---

² <https://archiwum.bip.kprm.gov.pl/kpr/form/r6271258372,Projekt-ustawy-o-cmentarzach-i-chowaniu-zmarlych.html>

³ <https://www.gov.pl/web/premier/projekt-ustawy-o-cmentarzach-i-chowaniu-zmarlych2>